

від позиції органів самоврядування регіону, його здатності ефективно організувати інвестиційно-інноваційну діяльність [4].

Важливою складовою концепції інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку регіону є державне регулювання інвестиційно-інноваційної діяльності. Здійснення необхідних перетворень є актуальним завданням як центральних державних органів, так і органів регіонального управління.

Список літератури

1. *Вахович І.М.* Фінансова політика сталого розвитку регіону: методологія формування та механізми реалізації: Монографія. — Луцьк: Надстир'я, 2007. — 468 с.

2. *Гелбрайт Дж.К.* Жизнь в наше время. — М.: Экономика, 1981; Інноваційна стратегія українських реформ / Гальчинський А.С., Геєць В.М., Кінах А.К., Семиноженко В.П. — К.: Знання України, 2002. — 336 с.

3. *Бринь П.В.* Особенности классификации инвестиционных ресурсов // Вісник Харківського Національного Університету ім. Каразіна. Економічна серія. — Харків: ХНДУ. — 2002. — № 564. — С. 175—178.

4. Регіональна політика / За ред. М.І. Долішнього. — Львів: ІРД НАН України, 2001. — 678 с.

УДК 330.341.1

Ю. В. Іващенко,

аспірант кафедрименеджменту банківської діяльності,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ІНВЕСТУВАННЯ КОШТІВ У ПОГАШЕННЯ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Постигла Україну фінансова криза є кризою неплатежів. Сьогоднішні суми заборгованості бюджету, підприємств, установ та організацій досягли критичного рівня. А тут ще емісійне кредитування розрахункових операцій НАК «Нафтогаз України» за російський природний газ щомісячно поглиблює фінансову кризу. В результаті чого — зростають обсяги дебіторської заборгованості бюджетів, підприємств, установ та організацій; не дотримують кошти за різницю в тарифах й самі підприємства паливно-енергетичного комплексу, що надає можливість їхнім керівникам безпідставно піднімати ціни на енергоносії і, тим самим, розкручувати інфляцію; набувають масовості ухилення дебіторів від сплати боргів не підпи-

санням актів звірки платежів, обнулінням поточних рахунків, накладенням арешту на майно, оголошенням банкрутства тощо.

Намір уряду ліквідувати НАК «Нафтогаз України» і створити необтяжені боргами три державні компанії з видобутку, транспортування й реалізації газу — не вирішить проблему заборгованості, яка тут уже склалася. Діло в тому, що традиційні способи продажі ліквідаційною комісією внутрішньої дебіторської заборгованості, яка сягнула сьогодні рівня 120 млрд грн, не забезпечать оплату боргу цієї компанії перед учасниками «клубу кредиторів» — навіть при призначенні операторами цих розрахунків (далі — Оператор) підконтрольних Мінфіну державних банків, яких уряд на цю роль планує.

Поясненням цьому слугує те, що ні НАК «Нафтогаз України», ні її дочірні підприємства, які разом з нею ліквідуються, не мають свого ліквідного майна окрім «дебіторки», що на ринку реально коштує не більше 50 % від її номінальної вартості. Згідно зі статтею 16 частини 3 Закону України «Про державний бюджет України на 2010 рік» — за 50 % продавались навіть казначейські векселі. Що означає — НАК «Нафтогаз України» не зможе розрахуватися вирученими коштами навіть з половиною своїх внутрішніх кредиторів.

Консолідований же продаж «дебіторки» одному чи кільком найкрупнішим кредиторам — визве «супротив» не тільки внутрішніх, а й зовнішніх кредиторів, перед якими НАК «Нафтогаз України» має фінансові зобов'язання. Що тоді уже говорити про МВФ. Не є виходом відкладання проблеми розрахунків НАК «Нафтогаз України» з учасниками «клубу кредиторів» на потім, або використати для цього бюджетні кошти, або ще раз списати борги шляхом взаємозаліку з бюджетом — це реально може стати загрозою фінансовій безпеці держави.

Виходом із цієї ситуації є впровадження технології погашення заборгованості проведенням взаєморозрахунків із застосуванням векселів (далі — технологія). Ця технологія водночас — унеможливує ухилення дебіторів від сплати свого боргу; надає можливість погашати поточну, прострочену і безнадійну дебіторську заборгованість при відсутності грошових коштів на поточних рахунках дебіторів; матеріально стимулює дебіторів сплачувати свої борги; наповнює живими коштами бюджети кредиторів, що започатковують схеми взаєморозрахунків. В її основі — купівля Оператором дебіторської заборгованості суб'єктів господарювання на умовах спрямування ними виручених коштів на погашення своєї кредиторської заборгованості.

Технологія реалізується за двома схемами взаєморозрахунків. Схема № 1 передбачає участь у взаєморозрахунках виключно суб'єктів господарювання. Цю схему започатковують підприємс-

тва паливно-енергетичного комплексу (далі — перші кредитори). Їм Оператор сплатить переказні векселі грошовими коштами. Для цього використовується безпроцентна поворотна фінансова допомога, яку перші кредитори надають Оператору на умовах одночасного перерахування ним її за їхні переказні векселі та повернення її Оператором по завершенню взаєморозрахунку всіма учасниками схеми; переказні векселі наступних учасників — простими векселями Оператора, якими вони водночас сплатять переказні векселі своїх кредиторів з індосаментом на Оператора.

Продаж кредиторами акцептованих переказних векселів з індосаментом на Оператора — здійснюватиметься на підставі договору купівлі-продажі цінних паперів. Склад і суми заборгованості учасників взаєморозрахунку формуватимуться комп'ютерною програмою — плоть до виявлення дебіторів, здатних погасити свій борг грошовими коштами, у тому числі й коштами кредиту, наданого на ці цілі Оператором. У разі недостатності в останнього коштів — НБУ має його до рефінансувати. Дебітори, що замикатимуть схему взаєморозрахунків, — сплачуватимуть переказні векселі кредиторів грошовими коштами без дисконту.

У разі відмови дебітора від погашення своєї заборгованості — комп'ютерна програма виключить його зі схеми взаєморозрахунків і в режимі реального часу запропонує замість нього інших дебіторів. При цьому переказні векселі кредиторів з вимогою до дебіторів, що відмовляться від оплати або участі у схемі взаєморозрахунків, передаватимуться Оператором до відповідної податкової служби для стягнення з них податкового боргу кредитора згідно з вимогами Податкового кодексу України, а при відсутності такого у кредитора чи Оператора — до фірм колекторів.

Перші кредитори та всі дебітори, що візьмуть участь у схемі взаєморозрахунків, — преміюватимуться Оператором в обсязі до 25 % від суми дисконтування ними номінальної вартості своїх переказних векселів з індосаментом на Оператора через рекомендовані ними фірми-агенти.

Схема № 2 передбачає участь у взаєморозрахунках суб'єктів господарювання та державного бюджету, де передбачається ще й випуск простих векселів Держказначейства і здійснення ними до фінансування кредиторів бюджету, які дали згоду спрямувати кошти на погашення боргу за схемою взаєморозрахунків. Порядок її реалізації приводиться нижче (рис. 1).

Інвестування таким чином коштів у погашення заборгованості суб'єктів господарювання і державного бюджету сприятиме реальному подоланню фінансової кризи в Україні.

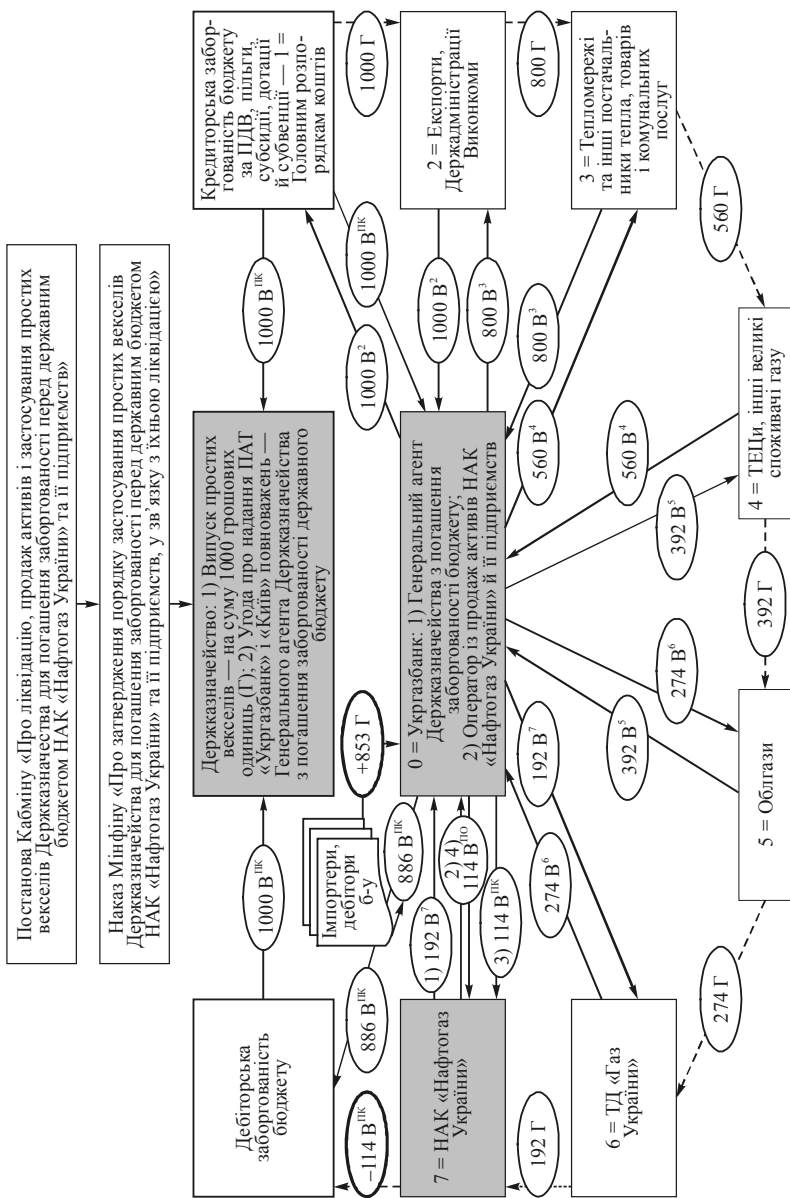

Рис. 1. Схема взаєморозрахунків суб'єктів господарювання та державного бюджету